

EEN ONBEVESTIGDE WAARNEMING VAN EEN WAAIERSTAART-
RIETZANGER *CISTICOLA JUNCIDIS* (RAFINESQUE) IN HET
VERDRONKEN LAND VAN SAEFTINGE Z.

A non-confirmed sight record of the Fan-tailed Warbler, *Cisticola juncidis*

J. DE RIDDER

Op 15 augustus 1973 hoorde ik in bovenaangehaald gebied de mij goed bekende, onmiskenbare zang van deze soort: "dzip . . . dzip . . ." De vogel kon ik met mijn kijker 12 × 60 volgen, toen hij met een wijde boog over mij heen vloog. Bij zonnig, helder weer noteerde ik de weinige kenmerken: typische vliegwijze met schokkende vlucht van een zingend exemplaar; korte, ronde vleugels en staart en geringe grootte. Door mijn vele voorjaarsreizen in Spanje ben ik zeer vertrouwd met de soort; in gezelschap van G. Bulteel en P. Maes stelden wij in 1973 vast, dat de Waaierstaartrietzanger in het stroomgebied van de Ebro, N.O.-Spanje, algemeen en plaatselijk talrijker was dan in de jaren 1971 en 1972. In gemengde grassenvegetaties langs de overgangszones, zowel langs brak als zoet water was hij vaak de opvallendste soort.

CNA: onbevestigde waarneming.

Adres: Goordijk 11,2130-Brasschaat, België.

EEN WAAIERSTAARTRIETZANGER *CISTICOLA JUNCIDIS*
(RAFINESQUE) GEVANGEN EN GERINGD BIJ HET HARINGVLIET

A fan-tailed Warbler *Cisticola juncidis* (Rafinesque) trapped and ringed along the shore
of Haringvliet

K. BREEK

Op 4 september 1973 had ik een aantal mistnetten opgesteld aan de Haringvliet ter hoogte van Zuidland ZH in de Beninger Slikken. Het terrein is vlak en bestaat hoofdzakelijk uit een begroeiing van laag riet, overgaand in biesen en doorsneden door krekens. In de loop van de morgen zat er een vogel in een net, die mij direct opviel door zijn geringde grootte. Aan de hand van de literatuur determineerde ik deze als een Waaierstaartrietzanger. Voor zo'n bijzondere vangst wilde ik natuurlijk gaarne getuigen hebben. Ik pleegde telefonisch overleg met de heer B. J. Speek van het Vogeltrekstation te Arnhem, die de heren M. J. Tekke en Mr. J. H. Klatte bereid vond direct op weg te gaan.

Fig. 1.
Waaierstaartrietzanger.
Fan-tailed Warbler.

Photograph: M. J. Tekke.
Photograph: M. J. Tekke.

Nadat de heer Tekke en ik talrijke kleurendia's hadden genomen, werden de volgende details schriftelijk vastgelegd en de vogel geringd losgelaten (ring Arnhem X 30.910) (Fig. 1).

Een zeer kleine, lichte rietzanger met sterk gestreepte bovendelen, een "muizekopje" — zonder opvallende oogstreep — met 3 donkere kruinstrepen, gescheiden door een lichte ondergrond. Deze koptekening was lang niet zo opvallend als die van de Waterrietzanger. Onderdelen bijna wit met lichtgele gloed, naar de flanken wat donkerder. Bovenzijde donkerbruin met geelbruine veerranden. Korte, sterk afgeronde, waaivormige staart; de 12 staartpennen waren van boven donkerbruin met vuilwitte eindzomen — de 2 middelste zijn de langste. De onderstaart vertoonde vóór de lichte eindzoom zwarte, bijna hartvormige vlekken. Stuit: ongestreept bruingeel (donker okergeel); in de literatuur staat: "rostbraun, roestbruin, rufous"; "Van Dale" geeft voor roestkleurig: "rood- of bruingeel; in dit geval, was er geen sprake van rood. Poten: licht vleeskleurig. Snavel: fijn, hoornkleurig; bovensnavel gebogen, hetgeen Tekke alleen kon terugvinden in Naumann, 1905: "im Oberkiefer stark abwärts gebogen der Erste nach". Iris: lichtbruin. Maten: vleugel 44 mm, staart 30 mm, snavel 9,5 mm.

C.N.A.: eerste ringvangst en tweede bevestigde waarneming voor Neder-

land. Ondersoort niet zeker, doch op grond van kleurendia's mogelijk *cisticola* (Temminck).

Subspecies uncertain, but according to colour slides possibly *cisticola* (Temminck).

Adres: Lobeliastraat 4, Vlaardingen.

SUMMARY

On August 26th, 29th, September 7th, 1972 a very little bird was observed by various persons at Makkum in the province of Friesland. After studying literature there only remains one species with its typical song and aerial, undulating song flight: the Fan-tailed Warbler; every doubt vanished however when the author visited the Camargue in the spring of 1973. On August 15th 1973 this species was observed and heard by 1 person in the outer marshes of the river Scheldt in the province of Zeeland.

On September 4th 1973 a specimen of this same species was trapped, ringed, measured, described and photographed in colour near Zuidland in the province of Zuid-Holland (along the shore of Haringvliet).

These are the first and the second confirmed and the first non-confirmed records of this species for the Netherlands, accepted by the Dutch Avifaunistic Committee.

Beschouwing door M. J. Tekke. De soort werd nooit in België vastgesteld. Voor Groot-Brittannië is er slechts één waarneming: 1962 County Cork (Br. Birds 65: 501). Daar lezen wij ook in een samenvattend artikel, dat de soort zich langs de Franse westkust heeft uitgebreid naar het noorden [sedert de dertiger jaren] en in 1972 tot Bretagne en Calais gevorderd was. In 1973 volgde hierop een waarneming in de baai van de Somme, N.W.-Frankrijk (mond. mededeling Milbled aan G. Bulteel).

Het is ook de moeite waard te wijzen op het volgende. Volgens "Nos Oiseaux", 32, 1973: 173 werd de soort voor het eerst op 12 juni 1973 zingend waargenomen te Le Vieux Mottay, Haute-Savoie, in het stroomgebied van de Dranse, 500 m van het Meer van Genève. De redacteur, Paul Géroudet, voegt hieraan toe, dat vooral in de laatste jaren in de zomer verplaatsingen in noordelijke richting van deze zuidelijke soort werden vastgesteld. Er zijn waarnemingen in de Rijndelta bij Fussach aan het Meer van Konstanz in 1971 en 1973: twee zingende ex. in 1972 in de vlakte van Magadino, Ticino, N.W.-Italië (broeden niet uitgesloten). In 1973 volgen verschillende waarnemingen in het gebied Rhône-Alpes. Volgt de Waaiersaartrietzanger het voorbeeld van de Cetti's Zanger, die zich de laatste jaren snel in noordelijke richting heeft verplaatst? De zachte winters en de talrijkheid in Spanje zullen hieraan niet vreemd zijn. Het is belangrijk deze uitbreiding op de voet te volgen; de Nederlandse vogelaars worden opgewekt attent te zijn op deze soort, die zingend bepaald niet moeilijk in het veld is vast te stellen.

Note from M. J. Tekke. In "British Birds" 65: 501 we read that there is only one sight record for Great Britain: 1962, County Cork of this species. Details about the expansion along the French westcoast are given: since the years thirty, advanced in 1972 till Brittany and near Calais. In 1973 the bay of the Somme, N.W.-France was reached; in the spring of 1973 this species was strikingly more numerous in the basin of the Ebro in Spain than in 1971 and 1972 (in litt. G. Bulteel).

According to "Nos Oiseaux", 32, 1973: 173 this species has been heard singing for the first time on June 12th 1973 at Le Vieux Mottay, Haute Savoie, in the basin of the river Dranse, 500 m near Lake Lemman. Particularly in the summers of recent years there have been displacements in a northerly direction; such as in the basin of the river Rhine, near Fussach (Lake Konstanz); two singing males in 1972 in the Valley of Magadino, Ticino, N.W.-Italy (breeding not excluded) and in 1973 some records in the area of Rhône-Alpes. Is the Fan-tailed Warbler following the example of the Cetti's Warbler in his expansion in a northerly direction?

In 1974 volgden wederom een aantal waarnemingen van de soort; het leek mij wenselijk deze actuele gegevens kort aan bovenstaande publicaties toe te voegen.

M. J. Tekke

Makkumernoordwaard Fr. Na 1972 wederom daar van 7 augustus af 1 ex.; op 25 augustus 2 ex.; laatste datum 19 september 3 ex. (K. Hermesen e.a.).

Verdronken Land van Saeftinge Z. Na 1973 wederom daar van 11 juni af; op 11 augustus 1 ex., sommige waarnemers 2 ex.; 18 augustus 2 ex. (J. de Ridder e.a.).

Amstelmeer N.H. Op 18, 23, 25 augustus 1 ex. (P. Meeth e.a.).

Hondsbossche Zeewering N.H. Op 30 augustus 1 ex. (P. Zwitser e.a.).

C.N.A.: Deze waarnemingen zijn nog niet behandeld.

Volgens een recent bericht werd de soort jaarlijks tussen 1967 en 1972 op Malta in klein aantal waargenomen en verzameld; in 1973 werd daar voor het eerst het broeden vastgesteld (Ibis 116: 373).

Again in 1974 this species was present in The Netherlands; the following observations are unchecked records.

At the same place as in 1972 in the province of Friesland from August 7th; on August 25th 2 birds; latest observation September 19th 3 birds. Also in the province of Zeeland at the same place as in 1973 from June 11th; on August 11th and 16th 2 birds. On 2 places in the province of Noord-Holland: Amstelmeer August 11th, 23th and 25th 1 bird. Hondsbossche Zeewering: August 30th 1 bird.

Between 1967 and 1972 a few Fan-tailed Warblers has been recorded annually in Malta; in 1973, for the first time here, the species was found breeding (Ibis 116: 373).